

HANTERING AV KEMISKA ÄMNEN

INNEHÅLL

- 1 Syfte
- 2 Definitioner
- 3 Allmänt
- 4 Rutin för införande av kemiska ämnen
  - 4.1 Direktimport
  - 4.2 Ersättning av befintliga kemiska produkter
  - 4.3 Upphörd användning av kemikalieförbrukning
  - 4.4 Kemikalierapportering
  - 4.5 Säkerhetsdatablad för kemiska produkter tillverkade vid INEOS Sverige AB
  - 4.6 Förteckningar
  - 4.7 Uppdatering av säkerhetsdatablad
  - 4.8 Skyddsblad ur Ecoonline
  - 4.9 Entreprenörer
  - 4.10 Märkning

Bilaga utgått

Bilaga **1** Produkter som innehåller hårdplastkomponenter och utgör farligt ämne enligt AFS 2005:18

Bilaga **2** [Kemiska ämnen upptagna i PRIO-databasen](#), (länk)

Bilaga **3** [Klassificering av kemiska ämnen som används i ordinarie produktion](#) (länk)

1 SYFTE

Denna anvisning beskriver hantering av kemiska ämnen inom INEOS Sverige AB samt rutiner för när ett nytt kemiskt ämne tas in på företaget. Anvisningen bygger på AFS 2011:19 "Kemiska arbetsmiljörisker".

2 DEFINITIONER

Med kemiskt ämne avses varje grundämne och varje kemisk förening, ensamma eller i blandning, naturligt förekommande eller tillverkade, avsiktligt eller oavsiktligt förekommande.

3 ALLMÄNT

Kemiska ämnen som kan innebära fara för hälsa, miljö eller arbetsmiljö kräver extra vaksamhet vid införandet.

Ämnen är farliga om de:

- är hälsofarliga
- är brandfarliga
- är explosiva
- har skadlig temperatur
- tränger undan syret
- kan orsaka farliga reaktioner
- är miljöfarliga

Risker då man kan utsättas för exponering av farliga ämnen är:

- inandning av luftförorening som ämnet bildar
- inandning av luft med för lite syre (kvävningsrisk)
- hudkontakt med ämnet vid direkt beröring eller oavsiktliga stänk (t.ex. brännskada, frätskada, eller upptag direkt genom huden)
- förtäring av ämnet (som förorening på fingrar)
- brand och explosion
- avgaser och slipdamm

Arbetsgivaren har ansvar för medarbetarens hälsa, miljö och arbetsmiljön. Att ha de kemiska riskerna under kontroll är en del i det ansvaret. Arbetsgivaren ska se till att det finns rutiner som medför att reglerna om kemiska arbetsmiljörisker följs.

Några viktiga punkter i reglerna är:

- En riskbedömning av hantering ska utgöra grunden för produktval, val av skyddsåtgärder och planering av olycksberedskapen.
- Hänsyn ska tas även till andra risker än de kemiska.
- Riskbedömningen ska dokumenteras.
- Arbete ska planeras och bedrivas så att exponering för farliga kemiska ämnen minimeras

- Hygieniska gränsvärden anger högsta godtagbara halt i inandningsluften.
- Om luftföroreningar kan misstänkas ska exponeringen utredas.
- Medarbetarna ska få instruktioner om hur de ska arbeta säkert.
- Vid särskilt farligt arbete i slutna utrymmen krävs skriftligt arbetstillstånd. Se HMSS-308 punkt 5.
- Tillstånd från myndigheter krävs för hantering av vissa ämnen. Se AFS 2011:19 kemiska arbetsmiljörisker.
- Förteckning och säkerhetsdatablad ska finnas över alla kemikalier som hanteras. Dessa ska för INEOS del finnas i Ecoonline samt i pärm hos Miljöingenjör.
- Alla behållare och rörledningar som innehåller kemikalier skall vara märkta

Företaget har i tillägg till ovanstående förbundit sig att undvika ämnen som finns upptagna i Priodatabasen som utfasningsämne (www.kemi.se) förutom VCM och EDC.

I möjligaste mån skall även ämnen som finns upptagna i Priodatabasen som prioriterat riskminskningsämne (www.kemi.se) undvikas.

4 RUTIN FÖR INFÖRANDE AV KEMISKA ÄMNEN

Vid INEOS Sverige AB gäller följande rutin vid införskaffande av nya kemiska ämnen för permanent bruk såväl som för testkörning, utbyte eller ersättning av befintliga kemiska ämnen.

Laboratoriet och Teknisk Service svarar själva för bedömning av tillfälliga kemikalier.

Rutin för riskbedömning framgår av HMSM-4.04.06-06.

4.1 Direktimport

Vid direktimport av ett kemiskt ämne ska produktnmälan göras till produktregistret. Produktnmälan görs efter bedömning av det kemiska ämnet i kemikaliegruppen. Uppskattad årlig förbrukning ska även anges.
Ansvarig: Arbetsmiljöingenjören

4.2 Ersättning av befintliga kemiska produkter

INEOS Sverige arbetar enligt substitutionsprincipen och har ett ständigt pågående arbete med att byta ut befintliga skadliga kemiska ämnen mot mindre skadliga. Detta arbete pågår på alla nivåer vid företaget. Till hjälp finns PRIO-databasen (www.kemi.se)

Ämnen som tillhör prioriteringsnivå "Utfasning" skall på sikt ersättas. Utfasning, produktval/substitution, handlar om att uppfylla en önskad funktion utan att använda sig av den aktuella kemikalien.

Att fasa ut ett ämne kan vara aktuellt när

- ämnet har sådana miljö- och hälsoegenskaper att all användning är olämplig
- riskbedömningen visar att risken är oacceptabel i den aktuella användningen

För ämnen som tillhör prioriteringsnivå "Prioriterat riskminskningsämne" är det extra viktigt att tänka på hur ämnet hanteras på grund av ämnets farliga egenskaper. Bedöm hur stor risken är i användningen. Överväg att ersätta ämnet. Kemiska ämnen upptagna i PRIO-databasen (bilaga 3) beskriver INEOS substitutionsarbete för kemiska ämnen i ordinarie produktion. En genomgång/uppdatering av bilaga 3 och 4 sker årsvis, representanter från HMS, Produktion och FoU deltar.

4.3 Upphörd användning och kemikalieförbrukning

Information om upphörd användning av kemiskt ämne, rapporteras till Arbetsmiljöingenjör en gång varje år dvs i början av nytt kalenderår. Ansvarig: respektive avdelningschef.

4.4 Kemikalierapportering

Sammanställning av de kemikalier som hanteras i mängder mer än 100 kg görs av Arbetsmiljöingenjören årligen senast den 31 mars. Kemikaliesammanställningen skickas till länsstyrelsen. Sammanställningen ska innehålla uppgifter om de kemikalier som hanteras i mängder mer än 100 kg och som är klassade som hälsofarliga, irriterande, giftig eller frätande .

Kemiska produkter i ordinarie produktion finns listade i "Klassificering av kemiska ämnen som används i ordinarie produktion" (bilaga 4).

Innan ett nytt kemiskt ämne får lov att användas i produktionen, skall tillsynsmyndigheten informeras. Ansvarig för att detta sker är respektive avdelningschef tillsammans med Arbetsmiljöingenjör.

4.5 Säkerhetsdatablad för kemiska produkter tillverkade vid INEOS Sverige AB

För kemiska ämnen som tillverkas vid INEOS Sverige skall den avdelning där det kemiska ämnet tillverkas ta fram underlag till säkerhetsdatablad. Arbetsmiljöingenjören ansvarar för att säkerhetsdatabladen registreras i Ecoonline, enligt de krav som finns föreskrivna i KIFS 2008:2, KIFS 2005:5 och KIFS 2005:7. När ett säkerhetsdatablad uppdateras skall Arbetsmiljöingenjören kontakta logistik och meddela att uppdatering skett.

4.6 Förteckningar

Alla säkerhetsdatablad skall finnas i vår databas Ecoonline. Kemiska ämnen, som hanteras endast tillfälligt behöver inte föras in i någon förteckning, men säkerhetsdatablad skall finnas. Tillfällig hantering innebär, enligt AFS 2011:19, sådan hantering som varken är återkommande eller långvarig. Ämnen som efter användning ställs i förråd på arbetsplatsen kan inte betecknas som tillfällig hantering.

På varje avdelning som har behov skall Ecoonline finnas tillgängligt. På driftavdelningarna och Lab skall också en skriftlig förteckning över vilka kemiska ämnen samt skyddsblad finnas som ger information om vilka kemiska ämnen som hanteras på avdelningen. I ledningscentralen skall en skriftlig förteckning över alla kemiska ämnen samt skyddsblad på alla kemiska ämnen som hanteras på driftavdelningarna finnas.

För databasen Ecoonline ansvarar Arbetsmiljöingenjören. Superanvändare ansvarar för att uppgift om tidpunkt för senaste ändring/uppdatering förs in vid ändringar i Ecoonline. För att förteckningarna samt skyddsblad över de kemiska ämnen som hanteras på avdelningen hålls aktuella ansvarar superanvändare för respektive ansvarsområde.

4.7 Uppdatering av varuinformationsblad

Vid beställning av kemikalier skall ett säkerhetsdatablad begäras från leverantören. Ansvarig: Inköpsavdelningen.

Uppdateringar av säkerhetsdatablad sker enligt processen "Revidera säkerhetsdatablad".

4.8 Skyddsblad ur Ecoonline

Skyddsblad är en förenkling av säkerhetsdatabladet som innehåller information angående kemiska ämnens hälsofaror och hur man skall handla vid incidenter med produkten. Dessa skyddsblad kan skrivas ut från Ecoonline och sättas in i pärmar på avdelningen och användas som uppslagsverk för produkterna.

4.9 Entreprenörer

Kemikalier som entreprenörer använder styrs via upphandlingen av entreprenörer. De måste ha säkerhetsdatablad för de produkter som de arbetar med på INEOS. Entreprenörers produkter, som även INEOS egen personal arbetar med, skall följa denna anvisning.

För de kemiska ämnen som entreprenörer avser att använda på INEOS, vilka inte används vid företaget och därmed inte är bedömda av kemikaliegruppen, ska entreprenören skicka säkerhetsdatabladet till sdb.ste@ineos.com

4.10 Märkning

Alla förpackningar och behållare som används, lagerhålls eller utgör avfall skall vara märkta med de uppgifter som behövs för att det klart skall framgå vad innehållet är och hur det skall hanteras enligt KIFS 2005:7 om klassificering och märkning av kemiska produkter. För detta ansvarar respektive avdelningschef.

Från alla säkerhetsdatablad som finns i Ecoonline kan man generera en etikett. Detta kan göras av förrådet samt verktygsförrådet. Etiketten skall ha följande format i förhållande till förpackningen.

Förpackningsstorlek

T o m 3 l
över 3 l t o m 50 l
över 50 l t o m 500 l
över 500 l

Etikettformat

A8 (74 x 52 mm)
A7 (105 x 74 mm)
A6 (148 x 105 mm)
A5 (210 x 148 mm)

BILAGA 1
Produkter som innehåller härdplastkomponenter och utgör farligt ämne enligt AFS 2005:18

Innehåll	Kemisk produkt	Förråd	Diverse	Verkstygs-förrådet	Klor	VCM	PVC	Lab/TS
Epoxi	GMA (GM)						X	
NN-dimetylanilin	Norpol Accelerator 98-26				X			
	Aquafix	X			X	X		
	Devcon A	X						
	Devcon 5 min epozyharts	X						
	Metaltec 7100							
	Temamastic ST 200	X						
Styren	Keranol E				X			
	Atlac 282-05				X			
	Derakane 411-45				X			
	Derakane 441-400				X			
	Norpol Accelerator 98-02				X			
	Norpol Polyester	X						
	Plastic Padding Chemical metal				X			
	Polyester UP797		X		X			
	Polyesterharts UP382	X						
Sormat Ankarmassa				X				
Akrylat	Norpol Dion 9001-700	X						
	Kemisk metall							
	Loctite superlim plus 401	X	X	X				
Isocyanat	Mega pen Plus	X	X			X		
	Loctite 577			X				
	Froth-Pak /komponent A) B2		X					
	Haftvermittler 2001 Muster							X
	Härdare 525			X				
	Härdare för Armaflex Adhesive			X				
	Scotchcast Resin no 1471							
	Sikaflex-255FC	X	X					